

MAAELUMINISTEERIUM

Euroopa Maaelu Arengu
Põllumajandusfond:
Euroopa investeeringud
maapiirkondadesse

Veekaitsealased põllumajandustoetused nüüd ja tulevikus

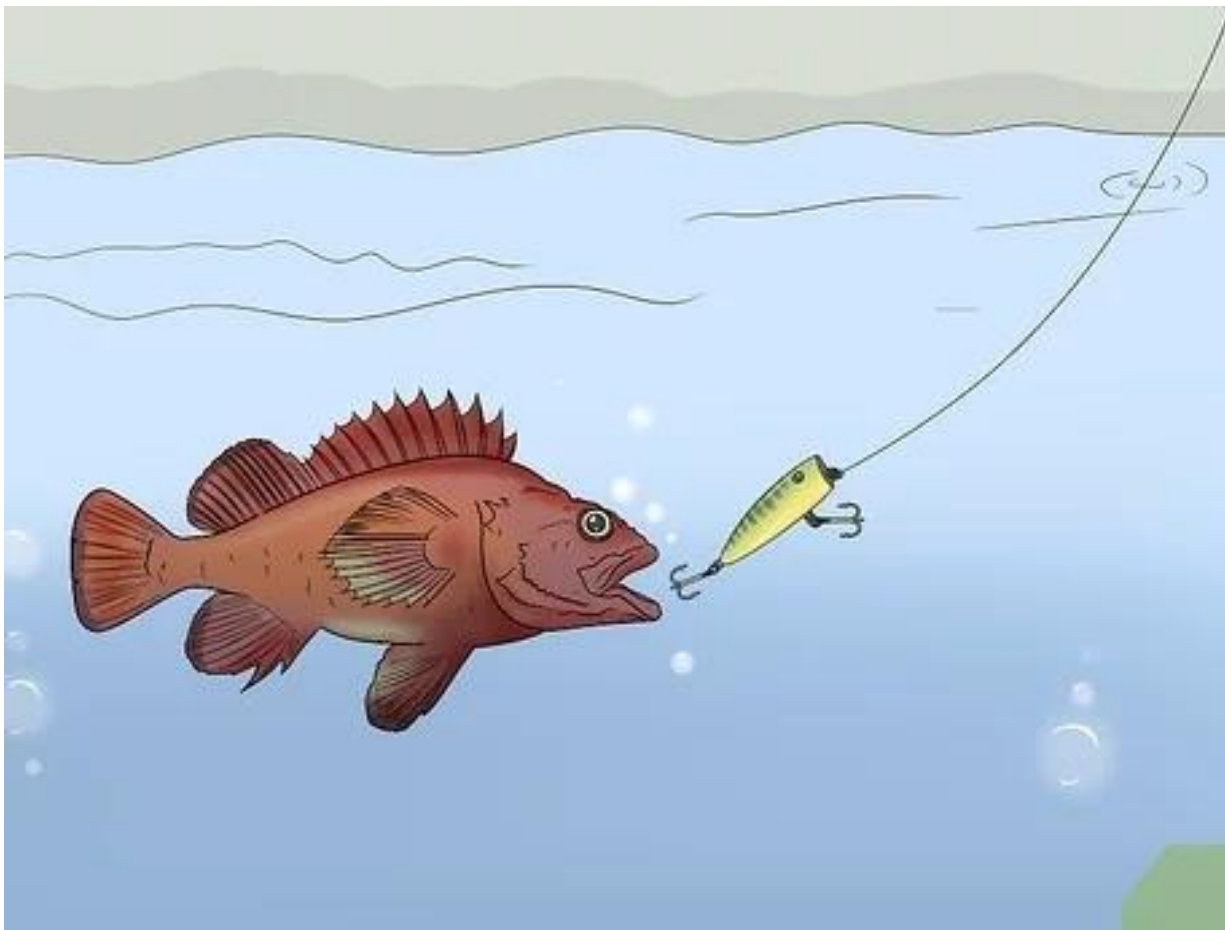
Eike Lepmets

Maakasutuspoliitika osakond

Märts 2022

Veekaitset mõjutavad tegurid, meetmed, sekkumised, toetused

Lepime
ühiselt
kokku,
mida,
millist
„kala“
soovime
püüda

Lepime
ühiselt
kokku,
kuidas,
millise
„õnge“
abil

Mida ja kuidas - appi tuleb teadus

LOODUS (muld, vesi, kliima/õhk, elurikkus) ja looduslikud PROTSESSID moodustavad põllumajanduse BAASI

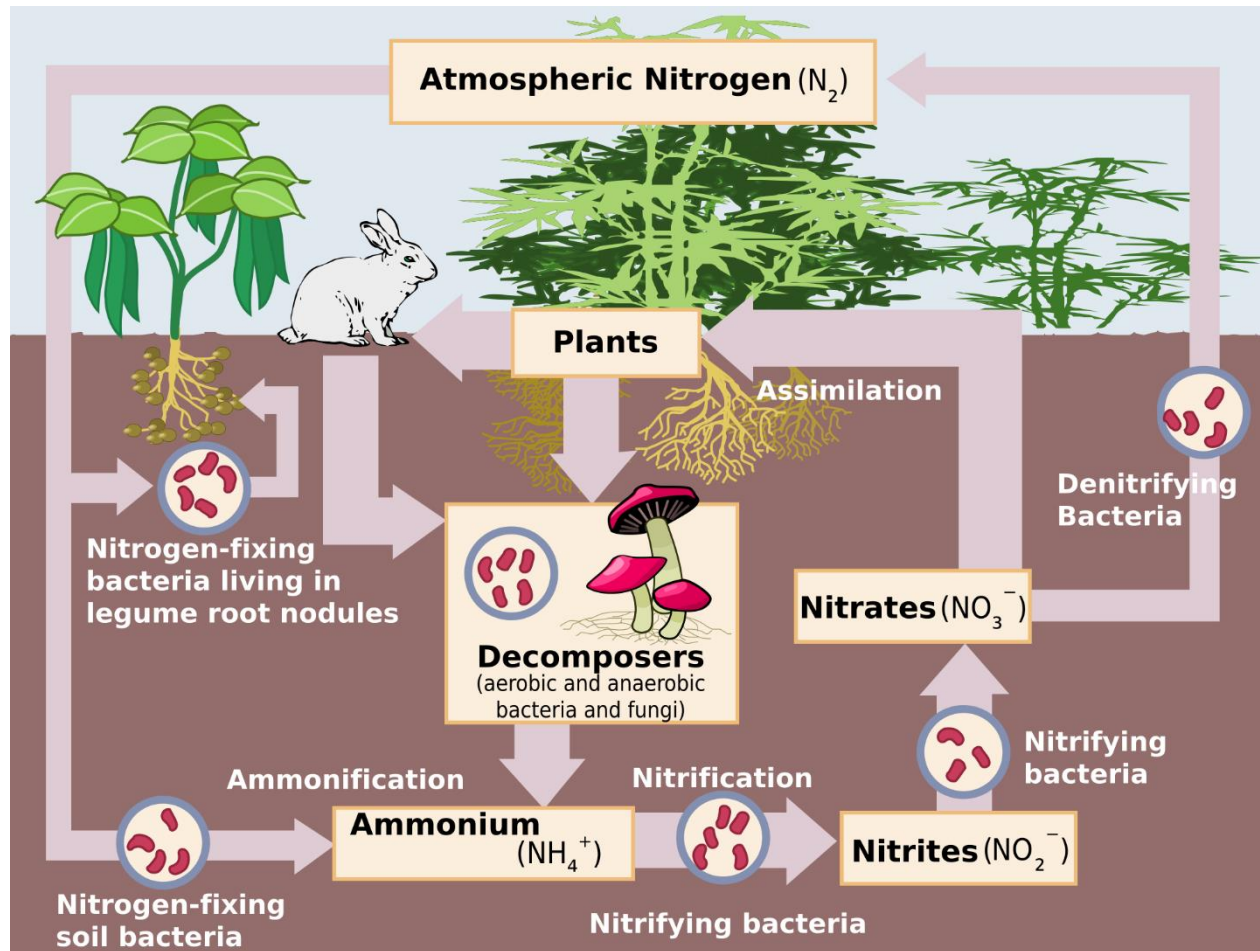
SÕBRAD,
keda peab TUNDMA,
hoidma ja toetama

Lase tal sinu
kasuks toimetada,
VÄHENDA
HÄIRINGUID

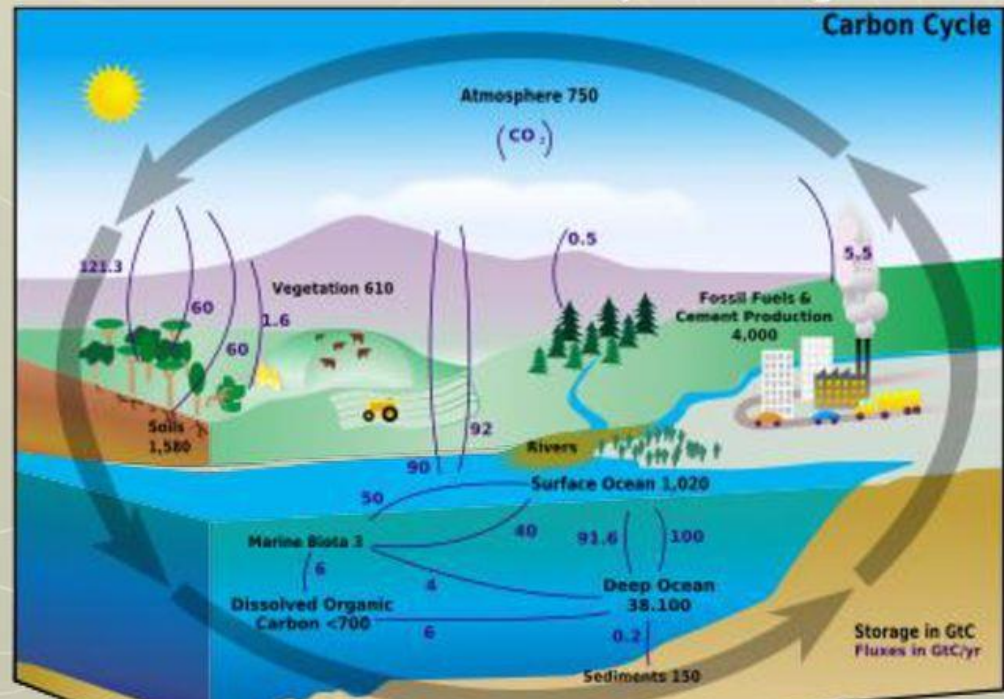
Olulised meetmed – TEADUS, KOOLITUS

Lämmastikuringe

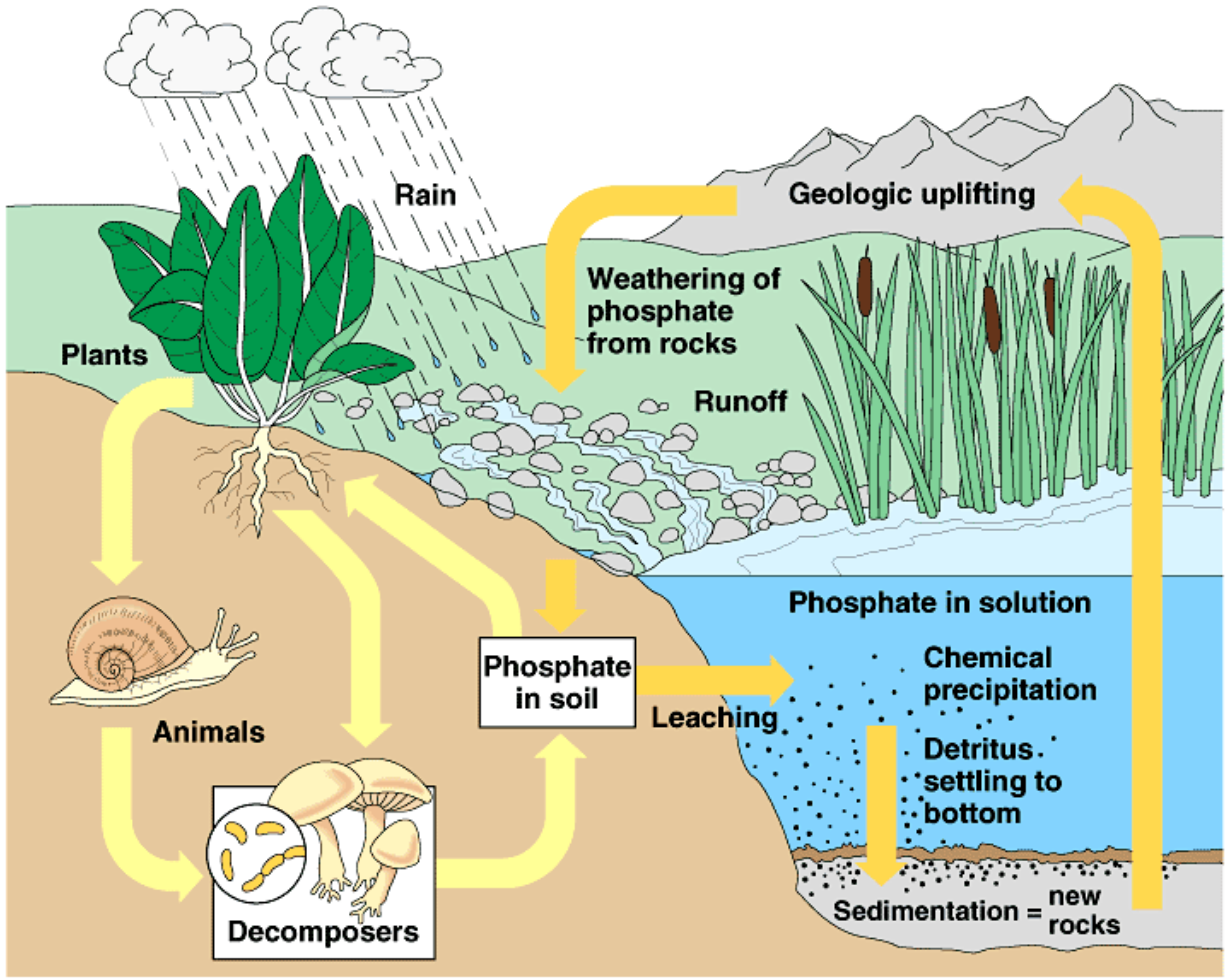

Süsinikuringe

- ▶ Veelgi olulisem kui ainevarud biosfääri eri osades on aineriinge tasakaalu seisukohast aastased ainevood.
- ▶ Nii nagu veeringe puhul, toimub ka muude ainevoogude kaudu geosfääride sidumine üheks terviklikuks biosfääriks.
- ▶ Võtmeroll aineriingete käivitamisel ja toimimisel on elusorganismidel.
- ▶ Roheliste taimede tähtsaim ülesanne on **fotosüntees**, mille käigus seotakse CO₂ ja vett ning toodetakse orgaanilist ainet (glükoosi) ja hapnikku.
- ▶ Vastand protsessiks on hingamine ehk respiratsioon, mille käigus O₂ tarbitakse orgaanilise aine lagundamiseks ning vabanevad CO₂ ja veeaur.

Fosforiringe

KRIISID - pöördeline aeg

- Keskkonnakriis (elurikkus, kliima, muld, vesi)
- Julgeolekukriis
- Tervisekriis
- Sisendite kriis

...

Kas oleme ühes paadis? Kas töötame koos? Kas
siht on teada ja ühine?

Pöördelised ajad muudavad inimesi ja
pakuvad võimalusi?

Milline on kriiside ühisosa?

ROHEPÖÖRE põllumajanduses - kas lahendus kõigile kriisidele?

- Eesmärk 55, ehk suurem samm kliima-
neutraalsuse suunas
- **Strateegia Talust taldrikule**, mille eesmärk on
muuta meie toidusüsteemid kestlikumaks
- **Elurikkuse strateegia**, mille eesmärk on kaitsta
meie planeedi loodusvarasid

EL mullastrateegia, mahepõllumajanduse
tegevuskava, looduse taastamise kava, süsinikku
siduv majandus, pestitsiidide säästva kasutamise
direktiiv jpm

PõKa 2030 VISIOON: Eesti toit on hinnatud ja maal on hea elada!

ÜLDEESMÄRK

Eesti toit on eelistatud, keskkond ja elurikkus on hoitud, toidusektori ettevõtted on edukad ning maa- ja rannakogukonnad on elujõulised

ALAEESMÄRK

Tark ja kestlik
põllumajandus,
toidutootmine ja maaelu
ning ohutu toit ja hoitud
keskkond

ALAEESMÄRK

Kestlik kalandus, mis tagab
kalandusvaldkonna
konkurentsivõime ja
kalavarude jätkusuutliku
majandamise

Arengukava “Eesti põllumajandus ja toit 2030”

VISIOON

Eesti põllumajandus- ja toidusektor on jätkusuutlik ja konkurentsivõimeline:

- kasutab oskuslikult ja säästlikult Eesti põllumajandusmaad ja -keskkonda;
- toodab nii kodu- kui eksportturgude tarbijate ootustele vastavaid kvaliteetseid, kõrge lisandväärtusega tava- ja mahepõllumajandustooteid – nii toitu kui biomajanduslikke tooteid;
- annab tööd ja kujundab elukeskkonda igas Eesti piirkonnas;
- tugineb eesmärgistatud koostööle ja avatud suhtlusele.

Toetuste menüü – igapäevale vastavalt tema maitsele ja vajadustele?

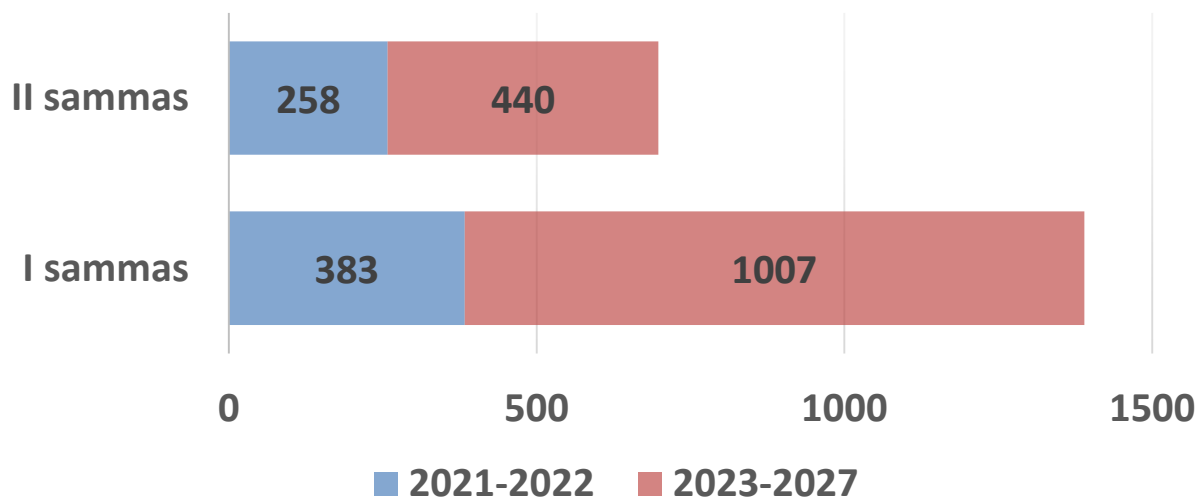
NUUSUTAME järgnevalt neid enne, kui taldrikule tõstame

Edaspidi tuleks tutvuda ka KOOSTISEGA

Kuidas EL ÜPP rohepööret toetab?

- Uus keskkonnaarhitektuur
- Rangem baastase – tingimuslikkus
- Keskkonnameetmed I sambas – ökokavad
- Pikaajalise kohustusega keskkonnatoetused II sambas
- Võimalused investeringuteks, teadmussiirdeks ja nõustamiseks, innovatsiooniks
- Kohustuslikud keskkonnaeelarved – 25% I ja 30% II sambas
- Senisest kõrgem keskkonnaambitsioon

7 aastal on Eestil ÜPP-s kasutada enam kui 2 miljardit eurot, mida sellega ära teha saab?

ÜPP 2021-2027 ja selle eesmärgid

Horisontaalne eesmärk – sektori kaasajastamine põllumajanduses ning maapiirkondades teadmiste edendamise ja jagamise, innovatsiooni ja digiülemineku abil ning nende kasutuselevõtu ergutamine

Tõhustada arukat, vastupidavat ja mitmekesist põllumajandus-sektorit, mis tagab toiduga kindlustatuse

Edendada keskkonnahoidu ja kliimameetmeid ning panustada liidu keskkonna- ja kliimaeesmärkidesse

Parandada maapiirkondade sotsiaal-majanduslikku olukorda

TAGADA ÕIGLANE
SISSETULEK

SUURENDADA
KONKURENTSIVÕIMET

TASAKAALUSTADA
SUUTLIKKUS
TOIDUAINETE
TARNEAHELAS

KLIIMAMUUTUSTE
VASTASED
MEETMED

KESKKONNAKAITSE

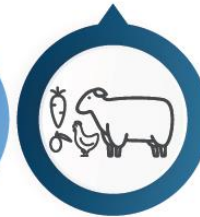
SÄILITADA
MAASTIKUD JA
BIOLOOGILINE
MITMEKESISUS

TOETADA
PÕLVKONDADE
VAHETUST

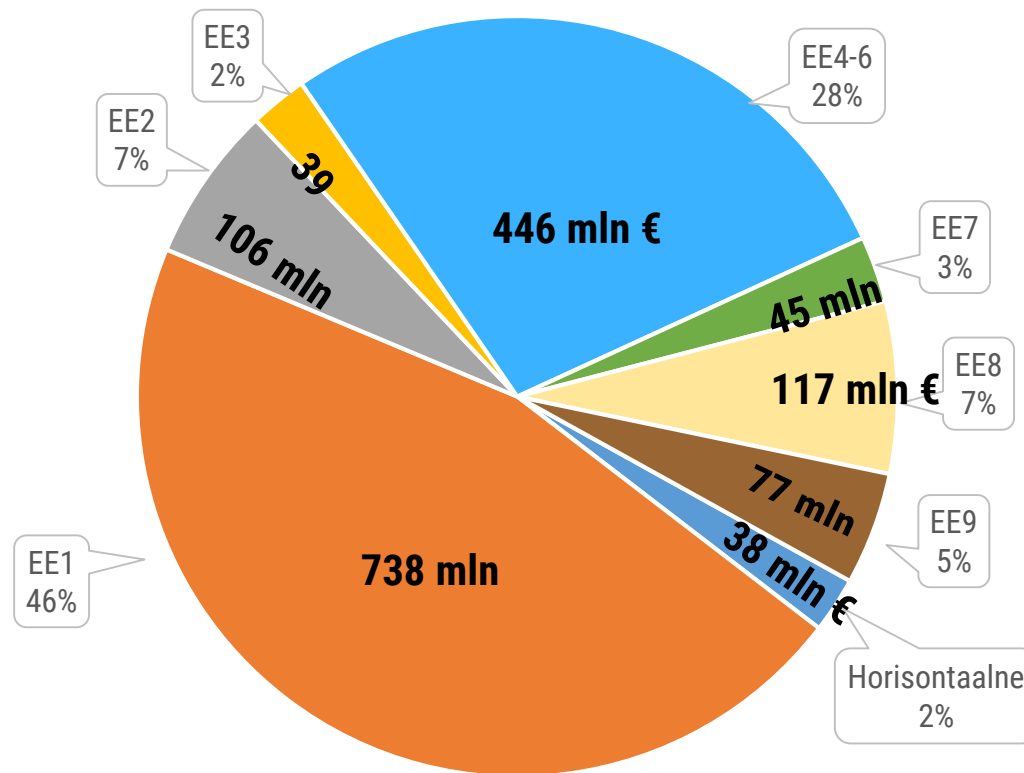

ELUJÕULISED
MAAPIIRKONNAD

KAITSTA TOIDU JA
TERVISE KVALITEETI

ÜPP eelarve jaotus erieesmärkide vahel 2023-2027

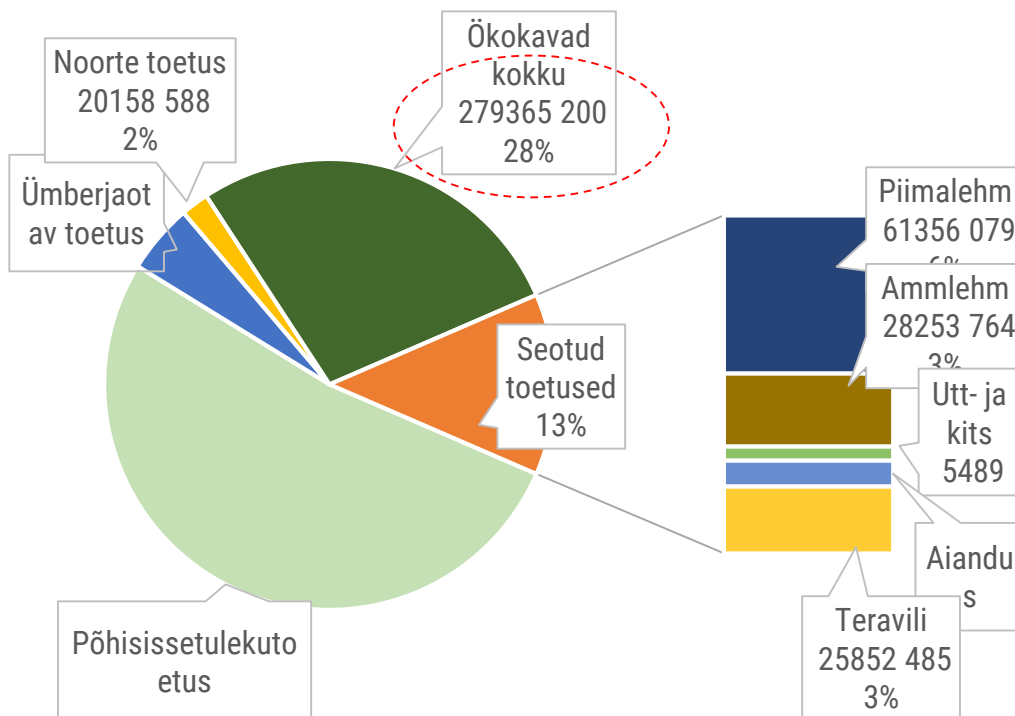

Mida Eesti strateegiakava pakub:

- Uus keskkonnaarhitektuur (tingimuslikkus, keskkonnapraktikate laiem levik - ökokavad, suunatumad keskkonnasekkumised maaelu poliitikas)
- Suurem tähelepanu elurikkusel ja rohumaadel
- Toetused suunatud eelkõige aktiivsele põllumehel
- Investeeringute fookus roheüleminekul ja tootlike investeeringute rahastamine läbi finantsinstrumentide
- Terviklik nõuande, teadmussiirde ja innovatsiooni käsitlus
- Ühiskonna ootused (loomade heaolu)

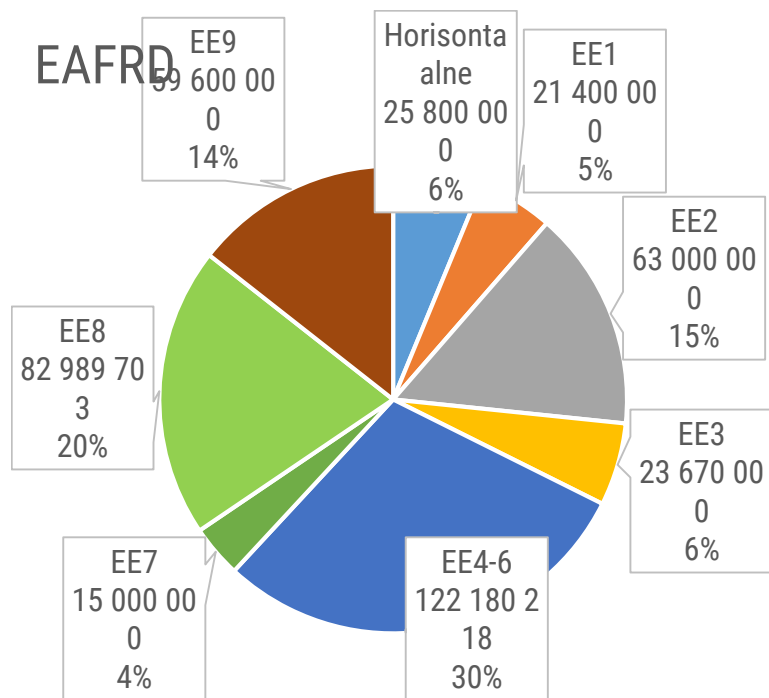
Otsetoetused 2023-2027

Otsetoetused kokku	100%	1 007 929 378
Põhissetulekutoetus	53%	526 978 302
Ümberjaotav toetus	5%	50 396 469
Noorte toetus	2%	20 158 588
Ökokavad kokku	28%	279 365 200
Ökokava: keskkonnasõbralik majandamine	14%	145 525 200
Ökokava: mesilaste korjeala	0,2%	1 875 000
Ökokava: ökoalad	3%	29 245 000
Ökokava: ökosüsteemiteenuste säilitamine põllumaal	1%	9 720 000
Ökokava: mahepõllumajanduse ökokava	9%	93 000 000
Seotud toetused kokku	13%	131 030 819
Piimalehm	6,1%	61 356 079
Ammlehm	2,8%	28 253 764
Utt- ja kits	1%	5 489 196
Aiandus	1,0%	10 079 295
Teravili	2,6%	25 852 485

Maaelu toetused 2023-2027

Erieesmärk	Sekkumine	Kokku
Horisontaalne	Teadmussiirde- ja nõustamisteenuste (AKIS) toetus	17 000 000
	Nõuande toetus	6 000 000
	Innovatsioonikoostöö projektid	15 000 000
EE1	Põllumajanduskindlustustoetus	1 000 000
	Investeeringud põllumajandusega seotud taristu (maaparandussüsteemid ja teed) kaasajastamise (tootlik)	10 000 000
EE2	Investeeringud põllumajandusega seotud taristu (maaparandussüsteemid ja teed) kaasajastamise (mittetootlik)	18 500 000
	Põllumajandustootjate tootlikud materiaalsed ja immateriaalsed investeeringud (finantsinstrument)	20 000 000
	Toidutööstuste materiaalsed investeeringud (tagastamatu abi)	40 000 000
	Toidutööstuste materiaalsed ja immateriaalsed tootlikud investeeringud (finantsinstrument)	10 000 000
	Põllumajanduse ja toidusektori müügi võimekuse tõstmine	10 000 000
EE3	Uute ja väikeste põllumajandusettevõtete arendamine	25 000 000
	Ühistulised investeeringud materiaalsesse ja immateriaalsesse põhivarasse (tagastamatu abi)	20 000 000
	Ühistulised tootlikud investeeringud materiaalsesse ja immateriaalsesse põhivarasse (finantsinstrument)	15 000 000
EE4-6	Liidu ja riiklike kvaliteedikavade rakendamise toetamine	2 000 000
	Tunnustatud tootjaorganisatsioonide loomise toetamine	1 300 000
	Tunnustatud tootjaorganisatsioonide arendamise toetamine	1 150 000
	Põllumajandustootjate materiaalsed investeeringud (tagastamatu abi)	50 000 000
	Investeeringud metsa kliimamuutustega kohanemiseks (tootlik)	6 500 000
	Investeeringud metsa kliimamuutustega kohanemiseks (mittetootlik)	1 000 000
	Maaparanduslikud keskkonnakaitserajatised	812 000
	Elurikkuse soodustamine Natura 2000 erametsades	25 000 000
	Mulla- ja veekaitsetoetus	23 205 399
	Väärtusliku püsirohuma säilitamine	8 112 300
	Pärandniidu hooldamise toetus	42 095 975
	Kohalikku sorti taimede kasvatamise toetus	588 432
EE7	Ohustatud tõugu looma pidamise toetus	9 536 167
	Põllumajandusliku tegevusega alustava noore ettevõtja soodustamine	25 000 000
EE8	LEADER - kogukonna juhitud kohalik areng	59 487 129
	Investeeringud ettevõtete konkurentsivõime tõstmiseks (tagastamatu abi)	30 000 000
	Investeeringud ettevõtete konkurentsivõime tõstmiseks (finantsinstrument)	10 000 000
	Investeeringud ettevõtluskeskkonna arendamiseks maapiirkonnas	15 000 000
EE9	Investeeringud bioressursside väärindamisse	3 000 000
	Loomade heaolu toetus	30 000 000
	Mahepõllumajandusliku loomakasvatuse toetus	27 000 000
	Loomade tervist edendavate kõrgemate majandamisnõuete toetus	10 000 000
	Loomataudide kontrollprogrammide alase koostöö toetus	10 000 000

Keskkonnatoetused (viieaastase kohustusega)

○ Mulla- ja veekaitsetoetus

- Turvas- ja erodeeritud muldade ning üle Eesti tundlike põhjaveealade põldude rohukamaras hoidmine (kaitsmata põhjaveega alad, allika- ja karstialad)
- Laiemad rohukamaras veekaitsevööndid (10+40m, 20+30m) toitainete tõttu kesises, halvas ja väga halvas seisundiklassis olevate pinnaveekogude äärde.

○ Väärtusliku püsirohumaad säilitamine

- pärandniitude ja väärtuslike rohumaade toetus väljaspool kaitsealasid

○ Pärandniidu hooldamise toetus

- põhitegevus ja mitmed lisategevused, nagu liigikaitselised tegevused, täiendav toetus laidudele ja käsitsi õi hobuniidukiga niitmisele

○ Kohalikku sorti taimede kasvatamise toetus

○ Ohustatud tõugu looma pidamise toetus

ÜPP strateegiakava 2023-2027

Põllumajandustootjate materiaalsed investeeringud

KLIIMAMUUTUSTE
VASTASED
MEETMED

Toetatavad on järgmised investeeringud:

1) **Kliimamuutuste** leevendamise ja kliimamuutustega kohanemisega seotud investeeringud, sh näiteks:

- investeeringud põllumajandusettevõtte keskkonnasõbralike taastuenergialahenduste rajamiseks peamiselt omatarbeks ja energia kokkuhoiuks ;
- täppisväetamise sensorsüsteemide ostmise;
- keskkonnasäästlike jahutusseadmete soetamine või jahutusseadmete väljavahetamine keskkonnasäästlikumate vastu;
- loomakasvatushoonetele kliimaseadmete soetamine.

ÜPP strateegiakava 2023-2027

Põllumajandustootjate materiaalsed investeeringud

KESKKONNAKAITSE

2) **Vee- ja õhukvaliteedi parandamisega ning muldade kaitsega** seotud investeeringud, sh näiteks:

- sõnniku- ja silohoidlate ehitamine ning sügavallapanuga lautade lekkekindala aluspinna rajamine;
- investeeringud sõnniku sisestuslaotuse seadmetesse;
- väljas peetavatele kariloomadele alaliste söötmis- ja jootmiskohtade väljaehitamine välialadel;
- investeeringud vee kokkuhoiuks ja taaskasutuseks katmikaladel;
- ammoniaaki püüdvate filtrite ostmine.

ÜPP strateegiakava 2023-2027

3) Maaparanduslikud keskkonnakaitserajatised

KESKKONNAKAITSE

Leevendatakse maatulundusmaalt tuleneva hajukoormuse mõju veekogudele ja edendatakse säästvat arengut selliste loodusvarade tõhusamal majandamisel nagu vesi, muld ja õhk.

- settebasseinid, veekaitsevööndi laiendid ja puhastuslodud;
- eesvoolude põhjapaisud, -nõlvadele kivipuisted;
- eesvoolude nõlvade kujundamine lammialaks ja leevendusveekogud (süvendid kraavides jms);
- eesvoolude soodi avamiskraavid, -koelmupadjandid, vähkide tehiselupaigad;
- seadedrenaaž;
- tuletõrjетиigid.

Mullavisioon 2050

EL elurikkuse strateegia 2030 → EL mullastrateegia 2030

Poliitiline raamistik

Pikaajaline
andmemahuti

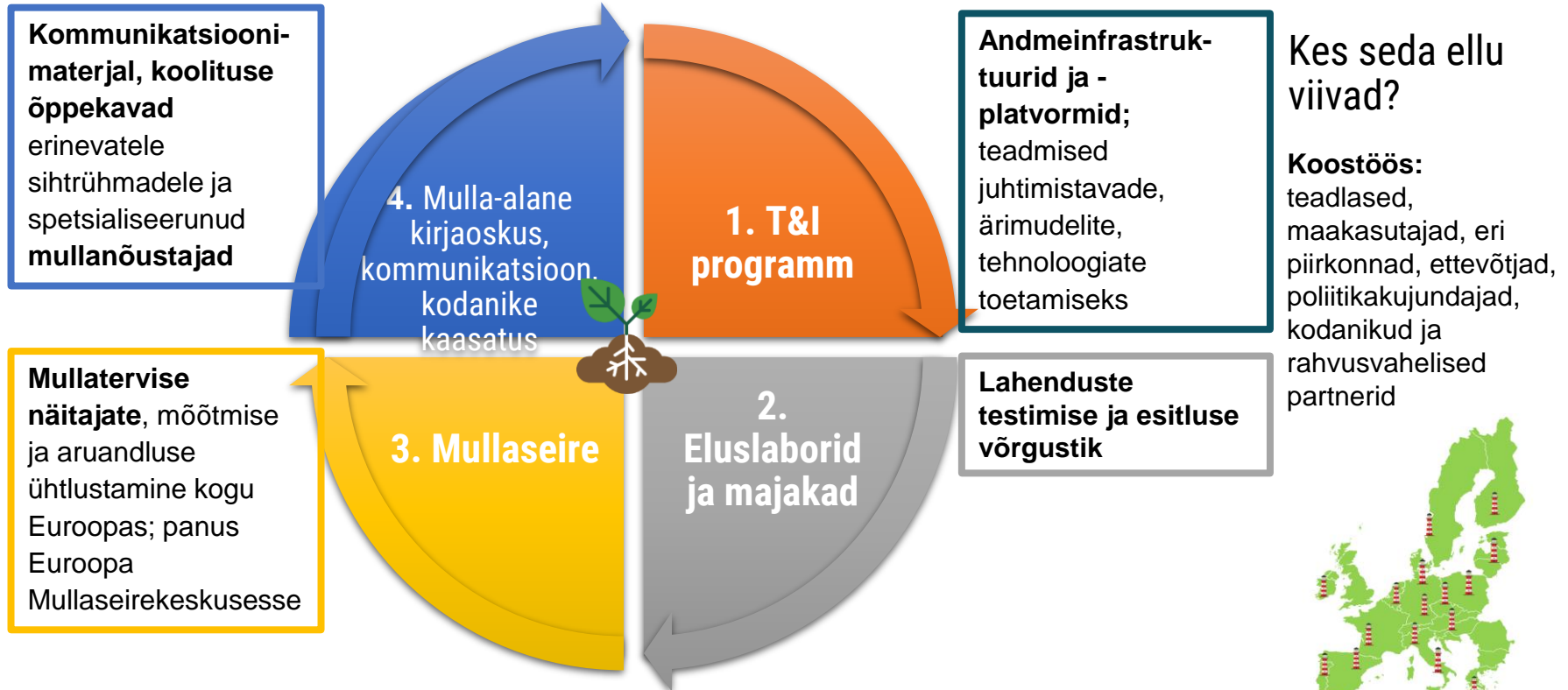
Rahastusmehhanism

2050. aastaks on kõik ELi mullaökosüsteemid heas seisundis ja seega vastupidavad; selle saavutamine nõuab väga otsustavaid muutusi veel praegusel aastakümnel.

2050. aastal on mulla kaitse, säästev kasutamine ja taastamine muutunud normiks.

Heas seisundis muld on peamine lahendus meie suurtele probleemidele, nt kliimaneutraalsus ja kliimamuutustele vastupanuvõime saavutamine, puhta ja ringluspõhise (bio)majanduse arendamine, elurikkuse vähenemise tagasipööramine, inimeste tervise kaitsmine, kõrbestumise peatamine ja mulla degradeerumise tagasipööramine.

Mullamissiooni sisu

Tegevused jaotatud nelja ehitusplokki, et tegeleda mullatervise ja mullatervist mõjutavate teguritega

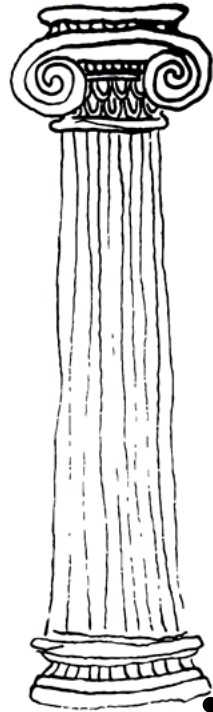
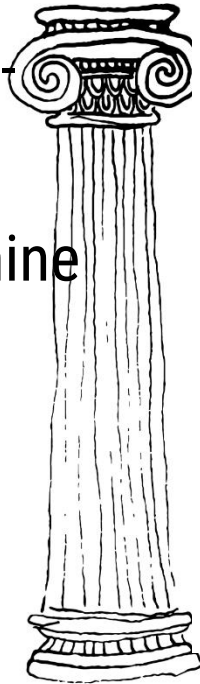

ÜPP 2014-2020 ja keskkond

Otsetoetused:

Rohestamine

- põllumajandus-
kultuuride
mitmekesistamine
- püsirohumaa
säilitamine
- ökoalad

Maaelu poliitika:

- **Keskkonna- ja kliima-**
meetme 7 alameedet
 - **KSM**
 - **VESI, MULD**
- **Investeeringud, nõuanne,**
teavitus...

Nõuetele vastavus

MAK 2014 - 2020

Piirkondlik veekaitse toetus 2022 NTAle:

- kaitsmata põhjaveega alad, allikad, karstilehtrid – rohuma + koolitus;
toetus 70/130 eur/ha
- põllumaal talvine taimkate 60% + koolitus; toetus 7 eur/ha

Keskkonnasõbralik majandamine

- mullaproovid ja väetamisplaan (milles on vähemalt andmed kohustuseaastal põldudel kasutatavate orgaaniliste ja mineraalväetiste kohta, arvestades väetatavate põllumajanduskultuuride toitainevajadust, saaki ning mulla toiteelementide ja orgaanilise süsiniku sisaldust).
- viljavaheldus ja liblikõieliste kultuuride 15% kasvatamine
- sertifitseeritud seemne kasutamise nõue (15% teraviljadel)
- koolitus

A photograph of a lush garden bed filled with various wildflowers. In the center, there are tall stalks of purple and pink flowers. To the right, there are clusters of white daisies and yellow umbel-shaped flowers. The background is a dense wall of green foliage. The ground in the foreground is covered with small grey stones and patches of soil. The word "Aitäh!" is written in white, bold, sans-serif font at the bottom center of the image.

Aitäh!